

**КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СФЕРІ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

**НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ**

ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**Методичні рекомендації для самостійної роботи з навчальної дисципліни
« Основи підприємницької діяльності».**

Освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр»

Харків

СТРУКТУРА КУРСУ ТА ЗМІСТ ТЕМ

Тема 1. Предмет, задачі і зміст дисципліни.

Предмет дисципліни. Підприємництво в сучасних умовах. Необхідність оволодіння знаннями з цієї справи. Мета і задачі дисципліни. Суб'єкти та об'єкти підприємництва. Методика вивчення курсу. Теорія і практика підприємництва. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами. Зміст дисципліни. Роль дисципліни в професіональному формуванні майбутнього фахівця.

Тема 2. Підприємництво, його сутність, роль та значення в ринковій економіці.

Історичний розвиток поняття “підприємництво”. Основні етапи процесу становлення підприємництва. Сучасне тлумачення та сутність підприємництва, його характерні ознаки, принципи, середовище, тенденції розвитку, роль в формуванні ринкових відносин. Підприємництво – особлива форма ділової активності.

Тема 3. Підприємець: його функції, особисті риси та правовий статус.

Визначення поняття “підприємець”. Спільне та різне в поняттях “підприємець”, “бізнесмен”, “менеджер”, “власник”. Сучасний підприємець, його місце в ринковій економіці. Основні функції підприємця. Особисті якості підприємця. Складності в роботі підприємця в сучасних умовах в Україні. Права, обов'язки та відповідальність підприємця.

Тема 4. Види підприємницької діяльності.

Класифікація видів підприємництва: по формі власності, по відношенню до правового порядку, по характеру діяльності.

Виробниче, торгово-посередницьке, фінансове підприємництво. Їх єдність та різниця.

Модуль II Організація та технологія підприємництва

Тема 5. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності.

Співвідношення понять: підприємство, фірма, організаційно-правова форма господарської діяльності. Організаційно-правові форми підприємницької діяльності, передбачені чинним законодавством. Три основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності. Одноосібне володіння, партнерства (товариства), корпорації, їх переваги та недоліки.

Тема 6. Підприємство в ринкових умовах

Підприємство, його сутність та функції. Види підприємств. Обособлені підрозділи юридичної особи: філіал, представництво, дочірнє підприємство. Бізнес-планування. Аналіз господарської діяльності підприємства.

Тема 7. Порядок державної реєстрації підприємства.

Порядок державної реєстрації та перереєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Розміри плати за державну реєстрацію (перереєстрацію) суб'єктів підприємницької діяльності (реєстраційний збір). Взяття суб'єкта

підприємницької діяльності на облік у органах державної податкової служби. Одержання дозволу на виготовлення печаток і штампів суб'єкт підприємницької діяльності у відповідному органу внутрішніх справ. Відкриття рахунків у банках. Видача дублікату свідоцтва про державну реєстрацію. Скасування державної реєстрації суб'єкта підприємницької діяльності. Реєстрація в соціальних фондах. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування. Нарахування та утримання внесків (зборів).

Тема 8. Ліцензування господарської діяльності .

Визначення термінів та повноваження органів державної влади у сфері ліцензування. Види господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню. Порядок ліцензування підприємницької діяльності. Документи, що подаються органу ліцензування для одержання ліцензії. Рішення про видачу або відмову у видачі ліцензії. Відомості, які містить ліцензія. Її видача. Переоформлення ліцензії. Зміна даних, зазначених у документах, що додавалися до заяви про видачу ліцензії. Видача дублікату ліцензії. Ліцензійні справи та ліцензійний реєстр. Нагляд і контроль у сфері ліцензування. Анулювання ліцензії. Відповідальність за порушення норм законодавства.

Тема 9. Патентування господарської діяльності. Розвиток малого бізнесу у сучасних умовах.

Загальні положення. Обмеження, що до патентування підприємницької діяльності. Зміст торгового патенту. Порядок придбання торгового патенту на здійснення торговельної діяльності. Порядок придбання торгового патенту на здійснення діяльності з надання побутових послуг. Порядок придбання торгового патенту на здійснення операцій з торгівлі готівковими валютними цінностями. Порядок придбання торгового патенту на здійснення операцій з надання послуг у сфері грального бізнесу. Порядок придбання спеціального торгового патенту. Розвиток малого бізнесу у сучасних умовах.

Сутність малого бізнесу, його роль в формуванні ринкових відносин. Стан і тенденції розвитку малого підприємництва в Україні та країнах з розвинутою ринковою економікою. Система державної підтримки малого підприємництва та напрямки її вдосконалення в сучасних умовах. Програма розвитку малого підприємництва в Україні.

КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ

1. Історичний розвиток поняття «підприємництво». Основні етапи процесу становлення підприємництва.
2. Повне товариство.

3. Сучасне трактування і сутність підприємництва. Підприємництво - особлива форма ділової активності.
4. Командитне товариство.
5. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.
6. Товариство з додатковою відповідальністю.
7. Ліцензування підприємницької діяльності.
8. Відособлені підрозділи юридичних осіб.
9. Патентування деяких видів підприємницької діяльності.
- 10.Визначення поняття «підприємець», його основні функції. Особистісні якості, права, обов'язки і відповідальність підприємця.
- 11.Характерні риси і функції підприємництва.
- 12.Акціонерне товариство.
- 13.Роль підприємництва в суспільстві. Роль і значення підприємництва в економіці.
- 14.Товариство з обмеженою відповідальністю.
- 15.Визначення поняття «підприємець». Загальних і різне в поняттях «підприємець», «бізнесмен», «менеджер», «власник».
- 16.Порядок придбання торговельного патенту на здійснення торговельної діяльності.
- 17.Основні функції підприємця.
- 18.Порядок придбання торговельного патенту на здійснення діяльності по наданню побутових послуг. Порядок придбання торговельного патенту на здійснення операцій по торгівлі валютними цінностями.
- 19.Характерні риси підприємця.
- 20.Порядок придбання торговельного патенту на здійснення операцій по наданню послуг у сфері ігорного бізнесу. Порядок придбання спеціального торговельного патенту.
- 21.Права, обов'язки і відповідальність підприємця.
- 22.Торгово-посередницьке підприємництво. Види посередників.
- 23.Сучасний підприємець, його місце в ринковій економіці. Підприємець – ключова фігура економічного процесу.
- 24.Постановка суб'єкта підприємницької діяльності на облік в органах державної податкової служби. Одержання дозволу на виготовлення печаток і штампів суб'єктами підприємницької діяльності.
- 25.Відкриття рахунків у банках суб'єктами підприємницької діяльності. Реєстрація в соціальних фондах. Види загальнообов'язкового державного соціального страхування. Нарахування й утримання внесків (зборів).
- 26.Організаційно-правові форми підприємницької діяльності в Україні.
- 27.Перереєстрація суб'єкта підприємницької діяльності і внесення змін (доповнень) в установчі документи.
- 28.Етична і соціальна відповідальність підприємництва.
- 29.Зміна підприємцем місцезнаходження (місця проживання). Видача дубліката свідчення про державну реєстрацію.
- 30.Державна система підтримки підприємництва.

31. Міжнародна класифікація форм організації бізнесу. Особливості створення, переваги і недоліки основних організаційно-правових форм підприємницької діяльності.
32. Поняття «мале підприємство», його роль у формуванні ринкових відносин.
33. Підприємство в сфері надання консалтингових послуг. Інжиніринг.
34. Необхідність і мети державного регулювання підприємства.
35. Суб'єкти й об'єкти підприємницької діяльності.
36. Скасування державної реєстрації суб'єкта підприємства.
37. Програма розвитку малого підприємства в Україні і Харківській області.
38. Фінансово-кредитне підприємство. Страхове підприємство – особлива форма фінансово-кредитного підприємства.
39. Спрощена система оподаткування, обліку і звітності малого підприємства.
40. Види підприємницької діяльності. Виробниче підприємство – ведучий вид підприємницької діяльності.
41. Розвиток підприємства в контексті історичної еволюції.
42. Повне товариство.
43. Загальноекономічний зміст підприємства.
44. Об'єднання підприємств.
45. Відповідальність за правопорушення в сфері господарювання.
46. Одноособове володіння – початкова форма підприємницької діяльності.
47. Генерування ідей – визначальна риса підприємця.
48. Основні переваги і недоліки організаційно-правових форм підприємницької діяльності.
49. Роль і значення посередницького підприємства.
50. Порядок ліцензування підприємницької діяльності.
51. Тенденції й особливості розвитку акціонерних товариств в Україні.
52. Установчі документи і їхня підготовка.
53. Переваги і недоліки малого підприємства.
54. Статутний фонд і його формування.
55. Види господарських санкцій.
56. Порядок державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності.
57. Франчайзинг як форма підприємницької діяльності.
58. Державна підтримка і сприяння розвитку підприємства.
59. Лізинг - ефективний спосіб стимулювання інвестиційної активності
60. Порядок придбання торговельного патенту на здійснення діяльності по наданню побутових послуг. Порядок придбання торговельного патенту на здійснення операцій по торгівлі валютними цінностями.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Нормативна

1. Конституція України (Основний закон України).

2. Кодекс Законів України про працю. — К.: Укр. вид. група, 1995. — 190 с.
1. Закон України “Про власність” // Відомості Верховної Ради України. — 1991.— № 20.
3. Закон України “Про приватизацію невеликих державних підприємств (Малу приватизацію)” // Відомості Верховної Ради України. — 1992.— № 24.
4. Закон України “Про приватизацію майна державних підприємств” // Відомості Верховної Ради України. — 1997.— № 24.
5. Закон України “Про банки і банківську діяльність” // Відомості Верховної Ради України. — 1991.— № 25.
6. Закон України “Про товарну біржу” // Відомості Верховної Ради України. — 1992.— № 10.
7. Закон України “Про цінні папери і фондову біржу” // Відомості Верховної Ради України. — 1991.— № 38.
8. Закон України “Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності” // Відомості Верховної Ради України. — 199.— № 21.
9. Закон України “Про господарські товариства” // Відомості Верховної Ради України. — 1991.— № 49.
10. Закон України “Про оподаткування прибутку підприємств” // Відомості Верховної Ради України. — 2003.
11. Закон України “Про захист прав споживачів” // Відомості Верховної Ради України. — 1991.— № 30. —Розділ 2.
12. Земельний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. — 2002.— №10 Закон України “Про банкрутство” Відомості ВР України, 1992 № 31.
13. Закон України “Про державну підтримку малого підприємництва” № 2063 – III 2000 р.
14. Закон України “Про інвестиційну діяльність” Відомості ВР України, 1991 № 47.
15. Закон України “Про ліцензування окремих видів господарської діяльності” № 1775 –III від 01.06.2000 р.
16. Закон України “Про податок на додану вартість” “Урядовий кур’єр” 1997 № 80-81.

Основна

1. Рукавицына. М.Н. Основы предпринимательства. Учеб. пособие. - Владивосток: ВГУЭС, 2001.
2. Андрійченко Основи підприємницької діяльності, менеджменту і маркетингу. К.: 2004.
2. Бусыгин А.В. Предпринимательство: основной курс. М., Дело, 2004.
3. Власова В.М. Основы предпринимательской деятельности // М, Финансы и статистика, 2000.
7. Основы предпринимательства., Виноградова А.В., СИБП, 2003, с-146

Додаткова

1. Основы предпринимательского дела. Благородный бизнес. / Под ред. Ю.М.Осипова. МГУ, М. 1992.
2. Основы управления малым бизнесом, Дэн Штрйнхофф, Джон Бержес, М.: ЗАО "Издательство БИНОМ", 1997г., с-496
3. Практический курс предпринимательства, Г.Геммерлинг, С.Кондратьев, О.Ломакин, М.: Лаборатория Базовых Знаний, 1999г., с-304
4. Рюттингер Рольф. Культура предпринимательства. // М.: ЭКОМ, 1992.
5. Современный бизнес: Учебник в 2 Т: Пер. с англ. / Д. Дж. Речман, М.Х. Мескон, Дж.В. Тилл. // М., Республика, 1995.
6. Хизрич Р., Питер М.Предпринимательство или как завести собственное дело и добиться успеха. Вып. I-IV. Пер. с англ. – М., Прогресс-универс, 1990-1995.
7. Хилл Н. Думай и богачей /Пер. с англ. // М., Начала-пресс, 1992.
8. Хойер В. Как делать бизнес в Европе. / Вступ. Слово Ю.В. Пискулова. // М., Прогресс, 1990.
9. Хоскинг А. Курс предпринимательства: практическое пособие: Пер. с англ. // М., Международные отношения, 1993.
10. Основы предпринимательской деятельности / Под ред. В.М Власовой. - М.: БЕК, 1996.
11. Глущенко Е.В. и др. Основы предпринимательства. Учебное пособие. – М., Вестник. 1996.

12. Геммерлинг Г.А. и др. Ваше дело. Практический курс предпринимательства. М., БИНОМ, 1997.
13. Как стать предприимчивым и богатым: Из американских рецептов / Сост. и предисл. Ю.В. Емельянова; пер. с англ. Н.М. Емельяновой. // М., Молодая гвардия, 1991.
14. Курс предпринимательства. / Под ред. Горфинкеля В.Я. "Финансы", М., 1997.
15. Маккей Х. Как уцелеть среди акул: Пер. с англ. // М., Экономика, 1993.
16. Основы предпринимательского дела. 2-е изд-е. / Под ред. Ю.М. Осипова - М.: БЕК, 1996. Пивоваров В.И. Практические основы предпринимательства. "Маркетинг", М., 1998.
17. Шумптер Й. Теория экономического развития: исследование предпринимательской прибыли, капитала, кредита, процента и цикла конъюнктуры. М., Прогресс, 1982.
18. Микроекономіка. Макроекономіка. В 2-х тт. Овчинников Г. 2001
19. Мочерний С.В., Устименко О.А., Чоботар С.І. Основи підприємницької діяльності : Посібник . – К.: Видавничий центр «Академія», 2003. – 280 с.
20. Журнал «Бизнес».
21. Журнал «Вопросы экономики».
23. Журнал «Предпринимательство».